

prima instanță – I. Morozan
instanța de apel – N.Cernat, L.Bulgac, A.Pahopol

DECIZIE

06 iulie 2016

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței,
judecători

Svetlana Filincova
Sveatoslav Moldovan, Maria Ghervas
Nicolae Craiu, Dumitru Mardari

examinând, fără citarea părților recursurile declarate de către societatea cu răspundere limitată „Cetigan” și Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2016, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de societatea cu răspundere limitată „Cetigan” împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne cu privire la încasarea prejudiciului material și a venitului ratat,

c o n s t a t a t:

La data de 23 februarie 2015, societatea cu răspundere limitată „Cetigan” s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției intervenient accesoriu Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne, solicitând încasarea prejudiciului material și a venitului ratat.

În motivarea acțiunii reclamantul a menționat că, la 10 iunie 2013 în baza procesului-verbal de cercetare la fața locului a Secției Investigare Fraude Economice a Direcției Poliției mun.Chișinău s-a efectuat cercetarea la sediul societății cu răspundere limitată "Cetigan" și încăperile de producere a agentului economic amplasate în mun.Chișinău, str. Alba Iulia, 75/10.

Conform procesului-verbal cercetarea a fost efectuată de către ofițerii Secției Investigare Fraude Economice a Direcției Poliției mun.Chișinău - Murgoci Anton, Popa Igor, Martin Ghenadie și Cheptănaru Alexandru.

Indică că, în urma cercetării sediului societății cu răspundere limitată "Cetigan" și încăperilor de producere, conform procesului-verbal au fost ridicate acte contabile ale întreprinderii, în același timp, în camera frigorifică au fost stocate toate produsele din carne din secția de producere a întreprinderii, care au fost sigilate cu sigiliul nr.600 a Direcției Poliție mun.Chișinău.

La 25 iunie 2013, de către Agentul constator al Secției Investigare Fraude Economice a Direcției Poliției mun.Chișinău locotenent-colonel de poliție Lilian Carabeș, a fost emisă ordonanța de ridicare din secția de producere amplasată mun. Chișinău, str. Alba Iulia, 75/10 a 25 cutii de carton a câte 20 kg fiecare, cu produse din carne tocată de găină de producție ucraineană, fără stichere cu indicator în limba de stat.

Tot la 25 iunie 2013, conform procesului-verbal de ridicare întocmit de către ofițerul superior al Secției Investigare Fraude Economice a Direcției Poliției mun.Chișinău - Murgoci Anton, au fost ridicate, 25 cutii de carton culoare cafenie câte 20 kg fiecare cutie,

două lăzi a câte 20 kg carne de găină, patru lăzi a câte 25 kg carne de vită, două lăzi a câte 20 kg slănină de porc, șase lăzi a câte 20 kg carne de porc, 29 kg carne de vită, 19,80 kg sală de porc.

Prin ordonanța Secției Investigare Fraude Economice a Direcției Poliției mun.Chișinău din 10 iulie 2013 s-au recunoscut ca corpuri delict produsele din carne tocată de găină în cantitate de 500 kg, ambalată în 25 cutii de carton de culoare cafenie, cu marcaje în limba ucraineană Ulterior, agentul constator - șeful Secției Investigare Fraude Economice a Direcției Poliției mun.Chișinău, locotenent-colonel de poliție Lilian Carabeț, a întocmit în privința societății cu răspundere limitată "Cetigan" procesul-verbal cu privire la contravenție prevăzută de art.265 Codul contravențional.

De asemenea, administratorul societății cu răspundere limitată "Cetigan" agresându-se cu un demers privind soarta produselor din carne, ridicate la 25 iunie 2013, ultimului i s-a comunicat că la 12 noiembrie 2013 a fost adoptată Decizia pe marginea procesului-verbal cu privire la contravenția prevăzută de art.265 Codul contravențional, potrivit căreia procesul contravențional a fost încetat pe motivul expirării termenului de prescripție.

Relevă că, la 13 noiembrie 2013, Secția Investigare Fraude Economice a Direcției Poliției mun. Chișinău, a expediat în instanța de judecată materialul înregistrat în REI-2 al D.P. mun.Chișinău sub nr.274 din 24 mai 2013 pentru expunere asupra vinovăției administrației societății cu răspundere limitată „Cetigan” și asupra confiscării speciale a corpurilor delict.

La 11 decembrie 2013, administratorul societății cu răspundere limitată "Cetigan" - Ceban Gabriel, a contestat Decizia agentului constator - șeful Secției Investigare Fraude Economice a Direcției Poliției mun.Chișinău.

Prin hotărîrea judecătorei Centru mun.Chișinău din 12 iunie 2014 a fost admis integral contestația administratorului societății cu răspundere limitată "Cetigan" împotriva deciziei din 12 noiembrie 2013 a agentului constator - șeful Secției Investigare Fraude Economice a Direcției Poliției mun.Chișinău, anulând decizia în cauză din lipsa faptei contravenției, fiind încetat procesul contravențional intentat potrivit procesului-verbal privind contravenția prevăzută de art. 265 Codul contravențional din 10 iulie 2013.

A fost respins demersul Direcției de Poliție mun.Chișinău privind expunerea asupra vinovăției administrației societății cu răspundere limitată „Cetigan” și asupra confiscării speciale a corpurilor delict.

Hotărîrea respectivă a fost menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 08 septembrie 2014.

A precizat că pe faptul acțiunilor ilegale admise la 10 iunie 2013, de către colaboratorii Secției Investigare Fraude Economice a Direcției Poliției mun.Chișinău, la 24 iunie 2014, Procuratura Anticorupție a pornit cauza penală nr.2014978094 în baza art.327 alin.(1) și art.324 alin.(2) lit.c) și d) Codul penal.

Ilegalitatea acțiunilor colaboratorilor Secției Investigare Fraude Economice a Direcției Poliției mun.Chișinău Murgoci Anton, Cheptănaru Alexandru, Popa Igor și Martin Ghenadie, sunt confirmate obiectiv și de sesizarea directorului-adjunct al Centrului Național Anticorupție adresată Șefului Direcției investigații și Securitate internă a Ministerului Afacerilor Interne, unde sunt indicate încălcările admise, care au dus la cauzarea societății cu răspundere limitată "Cetigan" a prejudiciului material în proporții deosebit de mare în sumă de 20010 lei.

Mai menționează reclamantul că, potrivit raportului auditorului independent Compania de audit „Ecofm-Aufit-Service” societatea cu răspundere limitată privind calculul venitului ratat, societatea cu răspundere limitată "Cetigan" a ratat un venit în sumă de 299181 lei, ca urmare a acțiunilor ilicite ale colaboratorilor Secției Investigare Fraude

Economice a Direcției Poliției mun.Chișinău Murgoci Anton, Cheptănanu Alexandru, Popa Igor, Martin Ghenadie și Lilian Carabeț.

Astfel consideră că, prin acțiunile ilegale ale colaboratorilor Direcției Poliției mun.Chișinău, societății cu răspundere limitată "Cetigan" i-a fost încălcat dreptul fundamental prevăzut de art.46 și art.127 din Constituția RM, - dreptul de proprietate și dreptul la inviolabilitatea investițiilor. Controlul a fost efectuat la 10 iunie 2013 în baza raportului de autosesizare înregistrat în Registrul nr.2 de evidență a altor informații cu privire la infracțiuni nr.274 la 24 mai 2013.

În procesul-verbal de cercetare la fața locului din 10 iunie 2013 sunt indicate mai multe pretinse încălcări, totodată este indicat că se sigilează în camera frigorifică produse de carne, camera sigilându-se cu sigila nr.600 M.A.I. și transmisă pentru păstrare Nataliei Biriucova.

Potrivit pct.48 al Hotărârii Guvernului nr.696 din 04 august 2010 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice "Carne-materie primă", producerea, importul și comercializarea, termenul maximal de păstrare a cărnii în carcace și/sau tranșate, refrigerată și depozitată la $t^{\circ} = +2^{\circ} +4^{\circ} C$ constituie pentru carnea de porcine 7 zile, pentru carnea de pasăre 5 zile și pentru carnea de bovine, ovine și caprine 10 zile. Astfel, de la 10 iunie 2013 până la 20 iunie 2013 și ulterior până la 25 iunie 2013 produsele din carne sigilate. cu sigila nr.600 a Ministerului Afacerilor Interne au fost păstrate în camera frigorifică la temperaturi necorespunzătoare, care oscila de la $-5^{\circ} C$ până la $+5^{\circ} C$, fapt confirmat prin actul de desigilare întocmit la 20 iunie 2013.

Necătfînd la faptul că din 08 septembrie 2014, hotărîrea judecătorei Centrului mun.Chișinău din 12 iunie 2014 a devenit irevocabilă, colaboratorii Direcției Poliției mun.Chișinău nu au restituit produsele din carne ridicate la 25 iunie 2013 potrivit procesului-verbal de ridicare întocmit de către ofițerul superior al S.I.F.E. a D.P. mun.Chișinău - Murgoci Anton din frigidierul societății cu răspundere limitată „Cetigan”. Chiar dacă produsele din carne ar fi fost restituite de către colaboratorii Direcției Poliției mun.Chișinău, în septembrie 2014, acestea nu mai pot fi folosite în procesul tehnologic de producere a societății cu răspundere limitată „Cetigan”, din motivul că a expirat termenul de valabilitate a acestor produse.

Consideră că prin acțiunile ilegale ale colaboratorilor Direcției Poliției mun.Chișinău au împiedicat societatea cu răspundere limitată „Cetigan” să-și desfășoare activitatea economică, și anume, să folosească aceste produse de carne în procesul tehnologic de producere a colțunașilor cu carne, astfel societatea cu răspundere limitată „Cetigan” a ratat obținerea unui venit în sumă de 279 171 lei.

Solicită reclamantul încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției a prejudiciului material în sumă de 50 010 lei și venitul ratat în sumă de 279 171 lei, prejudicii cauzate prin acțiunile ilegale ale colaboratorilor Secției Investigare Fraude Economice a Direcției de Poliție mun.Chișinău.

Prin hotărîrea judecătorei Buiucani mun.Chișinău din 11 decembrie 2015 acțiunea a fost admisă integral.

S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul societății cu răspundere limitată „Cetigan” prejudiciul material în sumă de 20010 lei, suma de 279 171 lei, cu titlul de prejudiciu material, și anume venitul ratat, suma de 24000 lei suma achitată companiei pentru serviciu de audit și suma de 6000 lei cheltuieli de judecată.

Prin încheierea judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 11 ianuarie 2016 s-a respins cererea societății cu răspundere limitată „Cetigan” privind emiterea unei hotărîri suplimentare.

Nefiind de acord cu hotărîrea judecătorei Buiucani mun.Chișinău din 11 decembrie 2015, Ministerul Justiției a depus apel, la 22 decembrie 2015, prin care a solicitat casarea

hotărîrii judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 11 decembrie 2015 și emiterea unei noi hotărîri prin care să fie respinsă integral acțiunea înaintată de societatea cu răspundere limitată „Cetigan”.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2016 a fost admis apelul declarat de Ministerul Justiției.

S-a casat integral hotărîrea judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 11 decembrie 2015 și încheierea din 11 ianuarie 2016, cu emiterea unei noi hotărîri prin care s-au admis parțial pretențiile înaintate de către societatea cu răspundere limitată „Cetigan”.

S-a încasat din bugetul de stat în beneficiul societății cu răspundere limitată „Cetigan” suma de 20010 lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 3000 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

În rest pretențiile înaintate de către societatea cu răspundere limitată „Cetigan”, s-au respins ca neîntemeiate.

La 22 aprilie 2016 societatea cu răspundere limitată „Cetigan” a depus recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2016, prin care a solicitat, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2016 și menținerea hotărîrii judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 11 decembrie 2015.

În motivarea recursului a indicat că, concluzia instanței de apel este greșită și eronată.

Susține recurentul că decizia instanței de apel este motivată în mod unilateral, fiind admise numai argumentele intimatului, nefiind dată o apreciere juridică a tuturor materialelor cauzei și argumentelor reclamantului invocate în referință. La adoptarea deciziei nu au fost respectate prevederile art. 130 Codul de procedură civilă.

Menționează că instanța de apel la judecarea pricinii a admis încălcarea prevederilor art. 26 Codul de procedură civilă și a art.6 din Convenție. Concluzia precum că raportul de audit nu poate fi apreciat ca probă din motiv că nu este însoțit de probe, este fără careva suport justificativ și legal, deoarece profitul ratat a fost efectuat de către auditorii companiei Ecofin Audit Service și a practicilor corespunzătoare legii.

Afirmă că la efectuarea auditului pentru constatarea venitului ratat, auditorul a analizat documentele primare de achiziție a materiei prime ridicate de la depozit și anume, facturile fiscale aferente achiziționării materiei prime, facturile emise la vânzarea producției fabricate din materie primă similară celor ridicate, fișele de calcul a producției baricate cu indicarea normelor de consum, conturile de evidență contabilă a materiei prime, cartelele rulajelor din conturile contabile, rapoartele privind producția fabricată, informațiile privind capacitatea de producție a echipajului utilizat, rapoartele de producție și vânzările societății în perioada iunie 2013-iunie 2014. Metodologia și formulele matematice privind constatarea venitului ratat în sumă de 279171 lei au fost foarte bine redată în raportul de audit. Și respectiv concluzia precum că raportul de audit nu poate fi apreciat ca o probă din motivul lipsei de probe, o consideră neîntemeiată.

Relatează că instanța de apel n-a argumentat convingător soluția emisă și a ignorat probele și argumentele reclamantului invocate în acțiuni și în referință.

Consideră că instanța de fond a examinat acțiunea obiectiv și corect

Totodată indică că neîntemeiat și nemotivat instanța a dispus diminuarea sumei privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

La 16 iunie 2016 Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2016, prin care a solicitat, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2016 și a hotărîrii judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 11 decembrie 2015 și emiterea unei decizii de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului recurentul a indicat că instanța de apel verificînd legalitatea și temeinicia hotărîrii instanței de fond eronat a interpretat legea materială care reglementează raportul litigios.

A invocat dezacordul cu hotărârile contestate, considerându-le ilegale, la caz pretențiunile formulate de societatea cu răspundere limitată „Cetigan” împotriva Ministerului Justiției nu cad sub incidența Legii nr.1545-XIII din 25 februarie 1998, deoarece pentru instituirea răspunderii statului și încasarea unor sume bănești direct din contul bugetului de stat, urmează a fi întrunite cumulativ cerințele stabilite de art. 3 și art. 6 al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998.

Susține că în justificarea pretențiilor formulate nu se regăsește nici o condiție stipulată la art.6 și 3 al Legii.

Reclamantul nu a fost recunoscut vinovat în comiterea contravenției, deoarece prin decizia agentului constatator s-a decis încetarea examinării cazului în legătura cu expirarea termenului de prescripție, iar cât privește confiscarea specială a aceasta a fost legală deoarece în perioada controlului carnea a fost păstrată la temperaturi necorespunzătoare și urma a fi distrusă din motiv nu mai putea fi folosită în alimentație și putea fi pusă în pericol viața și sănătatea cetățenilor.

Menționează că pentru angajarea răspunderii statului este necesară ca o condiție sine qua non ca persoana să fie trasă la răspundere contravențională și anume, că fapta ilicită în calitate de condiție generală a răspunderii delictuale are particularități în materia respectivă și nu orice acțiune ilicită a organelor de anchetă și judecată atrage răspunderea statului, ceea ce la caz lipsește.

O altă condiție necesară constituie actul de reabilitare, care și atestă admiterea erorii judiciare și prejudicierea neîntemeiată a persoanei, dar și constatarea existenței legăturii de cauzalitate între acțiunile organelor de drept și prejudiciul cauzat. Or, acesta fiind cauzat de alți subiecți și/sau în alte circumstanțe, exonerează statul de răspundere.

Precizează recurentul că întocmirea procesului-verbal de constatare a comiterii contravenției și ulterior încetarea acestuia, nu se regăsește în situațiile prevăzute limitativ și imperativ de art. 6 al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, ca efect fiind inaplicabil speței date.

În circumstanțele date, societatea cu răspundere limitată „Cetigan” nu dispune de dreptul la repararea prejudiciului în temeiul legii enunțate mai sus, din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, iar instanțele urmau să aplice prevederile art. 13 al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998.

De asemenea, menționează că compensarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 3000 lei nu sunt justificate, la materialele dosarului nu există dările de seamă a avocatului cu privire la asistență juridică prestată și justificarea onorariului, cerințe care potrivit jurisprudenței CtEDO sunt obligatorii la încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

La încasarea cheltuielilor instanța nu a ținut cont de faptul dacă acestea sunt reale, necesare și într-un quantum rezonabil.

La 23 iunie 2016 Inspectoratul General al Poliției a depus referință prin care a menționat că instanța de apel a dat o apreciere corectă normelor de drept material și în conformitate cu prevederile art. 130 Codul de procedură civilă, a apreciat probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu și interconexiunea loc, călăuzindu-se de lege.

Susține că recurentul nu a prezentat careva probe în susținerea pretențiilor înaintate, iar argumentele recursului sunt neîntemeiate. Instanța de apel în motivarea deciziei e elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii și a dat o apreciere corectă probelor care au stat al baza emiterii deciziei.

Prin încheierea din 29 iunie 2016, recursurile au fost declarate admisibile.

Judecând recursurile declarate de societatea cu răspundere limitată „Cetigan” și de Ministerul Justiției împotriva deciziei date în apel, în limitele invocate în recurs, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la

concluzia de a respinge recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Cetigan” și de a admite recursul declarat de Ministerul Justiției, de a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2016 și hotărârea judecătorei Buiucani mun. Chișinău 11 decembrie 2015, pronunțând o nouă hotărâre de respingere a acțiunii din următoarele considerente:

În conformitate cu art.434 alin.(1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei redactate.

Referitor la termenul de depunere a recursurilor depuse de societatae cu răspundere limitată “Cetigan” și Ministerul Justiției, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a adoptat decizia la 12 aprilie 2016.

Prin scrisoarea din 13 aprilie 2016 a expediat copia deciziei participanților la proces.

La materialele cauzei lipsește dovada recepționării copiei deciziei motivate de societatea cu răspundere limitată „Cetigan” și Ministerul Justiției.

Recurentul societatae cu răspundere limitată “Cetigan” a depus recurs la 22 aprilie 2016, respectiv a fost depus în termenii prevăzuți de lege.

Recurentul Ministerul Justiției a depus recurs la 16 iunie 2016, respectiv a fost depus în termenii prevăzuți de lege.

În conformitate cu art.444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Materialele dosarului atestă că, la 10 iulie 2013 Secția Investigare Fraude Economice a Direcției Poliției mun. Chișinău a întocmit în privința societății cu răspundere limitată „Cetigan” un proces verbal cu privire la contravenție în temeiul art.265 Codul contravențional, pentru depozitarea în instalație frigorifică a produselor din carne și anume 500 kg carne de găină în lipsa documentelor de proveniență și a certificatelor de conformitate.

Ulterior prin decizia agentului constator al Direcției de Poliție mun. Chișinău a Inspectoratului General al Poliției din 12 noiembrie 2013 s-a încetat procesul contravențional în privința societății cu răspundere limitată „Cetigan” pe motivul expirării termenului de prescripție și transmiterea materialului în instanța de judecată pentru stabilirea și expunere asupra vinovăției administrației societății cu răspundere limitată „Cetigan” referitor la faptele expuse în procesul verbal din 10 iulie 2013.

Fiind contestată decizia în instanța de judecată, prin hotărârea judecătorei Centru mun. Chișinău din 12 iunie 2014 s-a anulat decizia agentului constator al Direcției de Poliție mun. Chișinău a Inspectoratului General al Poliției din 12 noiembrie 2013, s-a respins demersul Direcției de Poliție mun. Chișinău privind aplicarea confiscării speciale a corpurilor delict, iar corpul delict și anume carne de găină tocată, 500 kg, ambalată în 25 cutii din carton de culoare cafenie, depistate și ridicate conform procesului verbal de ridicare din 25 iulie 2013, s-a restituit proprietarului.

Ca rezultat, a acțiunilor colaboratorilor Secției Investigare Fraude Economice a Direcției Poliției mun. Chișinău, societatea cu răspundere limitată „Cetigan” s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată privind repararea prejudiciului material și a venitului ratat, prin prisma Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545-XIII din 25 februarie 1998.

Instanța de apel fiind investită cu judecarea fondului a constatat că pretențiile înaintate de către reclamant cad sub incidența legii menționate mai sus, ultimului fiindu-i cauzat un prejudiciu material în urma sancțiunilor aplicate, iar acesta urmează a fi reparat de

către stat, însă Colegiul constată ca fiind eronate concluziile date din considerentele ce urmează.

Potrivit art. 1398 alin. (1) din Codul civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Potrivit prevederilor art.3 alin.1) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545-XIII din 25 februarie 1998, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma :

a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală;

b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității;

c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice;

d) supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată;

e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației;

f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

Reieșind din prevederile art. 6 al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul,

a) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare;

b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeuri de reabilitare;

c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice;

d) adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art.313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.

Colegiul reține că în sensul dispozițiilor enunțate urmează de reținut, că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de anchetă sunt necesare condiții speciale și anume: că fapta ilicită, în calitate de condiție generală a răspunderii delictuale, va avea particularități în materia respectivă.

Prin urmare, nu orice acțiune ilicită a organelor de anchetă și judecată atrage răspunderea statului.

O altă condiție necesară pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare este actul de reabilitare, care și atestă admiterea erorii judiciare și prejudicierea neîntemeiată a persoanei.

Instanța de recurs reține că reclamantul a înaintat pretenții față de Ministerul Justiției pentru obligarea acestuia la despăgubiri materiale, dat fiind faptul că prin acțiunile ilegale ale colaboratorilor Direcției de Poliție mun. Chișinău, care sunt reprezentanții statului, au fost lipsiți de bunuri materiale, care erau proprietate a întreprinderii.

Articolul 1 din Protocolul nr.1 al Convenției statuează că orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru o cauză de utilitate publică și pentru condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dreptul de proprietate în sens subiectiv, reprezintă dreptul individual sau al colectivității de a-și apropria mijloacele de producție și produsele rezultate și de a exercita asupra acestora, posesia, folosința și dispoziția în nume propriu și în interes propriu, în cadrul și cu respectarea legislației în vigoare.

Se constată că, reclamantul avea un bun în sensul articolului 1 din Protocolul nr.1 al Convenției, însă după acțiunile întreprinse de către colaboratorii Secției Investigare Fraude Economice a Direcției Poliției mun. Chișinău, care prin procesul verbal de ridicare din 25 iunie 2013 a dispus ridicarea din secția de producere și sediul societății cu răspundere limitată „Cetigan” a 25 cutii de carton a câte 20 kg. fiecare cu produse din carne de producție ucraineană, fără stichere cu indicator în limba de stat, 2 lăzi a câte 20 kg carne de găină, 4 lăzi a câte 25 kg carne de vită, 2 lăzi a câte 20 kg sală de porc, 6 lăzi a câte 20 kg carne de porc, 29 kg carne de vită în pungi, 19,80 kg sală de porc în pungi, a fost lipsit de posibilitatea utilizării și comercializării mărfii.

Obligația generală de protecție a drepturilor omului include obligația statelor de prevenire a încălcărilor drepturilor omului, și cea de reprimare și de reparare a acestora. Natura obligației de prevenire a încălcărilor drepturilor omului este tratată în doctrină și practica judiciară cu mare prudență, deoarece o accepție mai largă a acestei obligații ar conduce la angajarea responsabilității statului pentru „riscul” de a încălca dreptul garantat.

Conform art. 2 din Legea nr.1545 din 25.02.1998 cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești acțiuni ilicite - acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale.

Potrivit art.5 alin.1) din aceeași lege, cauzele cu privire la repararea prejudiciului material și moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției.

Răspunderea statului este o răspundere directă, limitată doar la prejudiciile cauzate prin erori judiciare săvârșite exclusiv de către organele statului.

La caz, Ministerul Justiției ca organ al statului, pentru a avea calitatea de parte în proces, aceasta trebuie să corespundă cu calitatea de titular al dreptului și respectiv al obligației ce formează conținutul raportului juridic de drept material dedus judecării.

Colegiul denotă că măsurile aplicate față de societatea cu răspundere limitată „Cetigan” au fost întreprinse de către colaboratorii Poliției, iar reclamantul solicită încasarea prejudiciului material și a venitului ratat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției.

Potrivit art. 12 alin.(1) din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statul polițistului, Inspectoratul General al Poliției reprezintă unitatea centrală de administrare și control a Poliției, *cu statut de persoană juridică* și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova.

Astfel, instanța de recurs conchide că la caz acțiunea înaintată de societatea cu răspundere limitată „Cetigan” împotriva Ministerului Justiției, urmează a fi respinsă deoarece sarcina compensării prejudiciului material cauzat reclamantului revine subiectului responsabil (prin intermediul funcționarilor săi), Direcția de Poliție mun. Chișinău,

subdiviziune a Inspectoratului General al Poliției, *ca entitate juridică autonomă și distinctă ce dispune de buget propriu.*

Potrivit art.107 alin.1) din Constituția Republicii Moldova organele centrale de specialitate ale statului sînt ministerele. Ele traduc în viață, în temeiul legii, politica Guvernului, hotărîrile și dispozițiile lui, conduc domeniile încredințate și sînt responsabile de activitatea lor.

Prin urmare, se conchide că instanțele ierarhic inferioare nu au calificat corect, din punct de vedere juridic acțiunea cu care a fost investită, ceea a dus la emiterea unor soluții greșite în acest sens.

În acest context, instanța de recurs consideră că, în speță Ministerul Justiției nu poate avea calitate procesuală, cum în cauză pîrîtul nu este titularul dreptului din raportul juridic dedus judecătii, iar instanța de recurs remarcă că, reclamantul/recurent societatea cu răspundere limitată „Cetigan” nu este îndreptățită să solicite repararea prejudiciului material și a venitului ratat din contul statului în urma anulării deciziei contravenționale a Direcției de Poliție mun. Chișinău.

Or, în cazul în care societatea cu răspundere limitată „Cetigan” a considerat că prin acțiunile colaboratorilor Direcției de Poliție mun. Chișinău i-a fost cauzat un prejudiciu material urma să înainteze prezenta acțiune împotriva organului care consideră că a privat-o de anumite beneficii materiale.

Potrivit art.13 alin.1) al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 repararea prejudiciului specificat la art.7 lit.a), c)-g) și în capitolul III se efectuează din contul bugetului de stat, iar în cazul cînd prejudiciul a fost cauzat de organul de urmărire penală întreținut din bugetul local - din contul acestui buget. Prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decît instanța de judecată **se repară de către aceste organe.**

Reieșind din prevederile Legii nr.1545 din 25 februarie 1998, se constată că legiuitorul a stabilit expres cazurile cînd și din contul cui se repară prejudiciul material cauzat persoanei fizice sau juridice prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În speță reclamantul a invocat că ilegal a fost tras la răspundere administrativă și a fost dispusă ridicarea și confiscarea bunurilor materiale, prin care fapt i s-a adus un prejudiciu material și a ratat venitul din comercializarea bunurilor ridicate, însă instanța de recurs reține că la caz atragerea la răspundere administrativă nu cade sub incidența prevederilor art. 3 și 6 al Legii nr.1545 din 25 februarie 1998. Or apariția reparării prejudiciului material în cazul atragerii la răspundere administrativă, în temeiul prezentei legi indică expres că este necesară aplicarea ilegală a amenzii contravenționale de către instanța de judecată.

Colegiul menționează că, societății cu răspundere limitată „Cetigan” instanța de judecată nu i-a aplicat amendă contravențională, ci din potrivă a anulat decizia Direcției de Poliție mun. Chișinău și a dispus respingerea demersului Direcției de Poliție Chișinău privind aplicarea confiscării speciale a corpurilor delictive.

Prin urmare, reclamantul nu a probat existența condițiilor legale de apariție a dreptului la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Reieșind din cele menționate nu pot fi reținute ca întemeiate argumentele recurentului societatea cu răspundere limitată „Cetigan” în favoarea dreptului său de a pretinde repararea din bugetul de stat a prejudiciului material cauzat și a venitului ratat, ca urmare a anulării procesului-verbal contravențional și a deciziei de sancționare contravențională.

Astfel, Colegiul constată că instanțele ierarhic inferioare la adoptarea hotărârilor au interpretat eronat prevederile art. 3 și 6 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În acest context, instanța de recurs conchide că acțiunea înaintată de societatea cu răspundere limitată „Cetigan” este lipsită de suport legal și urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Cetigan” și de a admite recursul declarat de Ministerul Justiției, de a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2016 și hotărârea judecătorei Buiucani mun. Chișinău 11 decembrie 2015, pronunțând o nouă hotărâre de respingere a acțiunii.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b), art. 445 alin. (3) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Cetigan”.

Se admite recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2016 și hotărârea judecătorei Buiucani mun. Chișinău 11 decembrie 2015 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu răspundere limitată „Cetigan” împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne cu privire la încasarea prejudiciului material și a venitului ratat, și se pronunță o hotărâre nouă prin care:

Se respinge acțiunea înaintată de societatea cu răspundere limitată „Cetigan” împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne cu privire la încasarea prejudiciului material și a venitului ratat, ca fiind neîntemeiată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,

Svetlana Filincova

judecători

Sveatoslav Moldovan

Maria Ghervas

Nicolae Craiu

Dumitru Mardari